

Briuselis, 2025 m. spalio 3 d.
(OR. en)

13319/25

ENER 466
COMPET 927
CLIMA 373
PROCIV 120
ENV 902

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Elektrifikavimas kaip konkurencingo perėjimo prie švarios energijos varomoji jėga – Pasikeitimas nuomonėmis

Rengiantis 2025 m. spalio 20 d. TTE tarybos (energetika) posėdžiui, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas dėl elektrifikavimo kaip konkurencingo perėjimo prie švarios energijos varomosios jėgos.

Kontekstas

Pramonės sektorius yra vienas didžiausių energijos vartotojų – jam tenka 25 proc. visos ES suvartojamos energijos. Šis sektorius tebėra labai priklausomas nuo iškastinio kuro, kuris 2023 m. sudarė daugiau nei pusę jo suvartojamos energijos kiekio¹. Pastarojo meto energetikos krizė ir precedento neturintis kainų nepastovumas atskleidė, kad priklausome nuo iškastinio kuro importo, o energijai imlios pramonės šakos tapo pažeidžiamos. Pasaulinė konkurencija didėja ir ateityje Europos pramonės konkurencingumas bei atsparumas bus glaudžiai susiję su jos gebėjimu mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro laipsniškai jo atsisakant ir jį pakeičiant efektyvesne švaria Europos energija. Tai matyti tiek iš M. Draghi pranešimo, tiek iš Komisijos švarios pramonės kurso.

Elektrifikavimas yra potenciali atsparesnės, konkurencingesnės ir neutralaus poveikio klimatui pramonės varomoji jėga. Didinant pramonės pajėgumą reaguoti į kainų signalus ir lanksčiai valdyti energijos suvartojimą ne tik stiprinamas jos konkurencingumas, bet ir prisidedama prie bendro energetikos sistemos patikimumo ir efektyvumo.

Komisijos parengtame Įperkamos energijos veiksmų plane² pabrėžiama, kad reikia gerokai padidinti švarios energijos ir elektrifikavimo mastą, ypač daug dėmesio skiriant energijos vartojimo efektyvumui. Po to, pirmąjį 2026 m. ketvirtį, Komisija turėtų pateikti elektrifikavimo veiksmų planą, kuriame bus nurodyti tolesni elektrifikavimo pažangai užtikrinti būtini veiksmai.

¹ [Eurostatas \(2023\): Final energy consumption in industry - detailed statistics.](#)

² COM(2025) 79 final.

Taigi dabar pats laikas pasikeisti požiūriais dėl elektrifikavimo darbotvarkės ir suteikti Komisijai informacijos prieš jai pateikiant veiksmų planą. Elektrifikavimas taip pat yra vienas iš pagrindinių transporto ir šildymo sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmų. Kadangi įvairių sektorių elektrifikavimas susijęs su skirtingomis galimybėmis ir iššūkiais, taigi ir su skirtingais politiniais sprendimais, būtinas išsamus analitinis požiūris. Todėl šioje diskusijoje daugiausia dėmesio bus skiriama pramonės elektrifikavimui, nes pramonės konkurencingumas yra uždavinys, kurį reikia spręsti ypač skubiai.

Diskutuoju dėl laikotarpio po 2030 m. sistemos taip pat siekiama užtikrinti tinkamą požiūrį įvairovę, kad būtų galima ekonomiškai efektyviai skatinti pažangą, kartu paliekant erdvę inovacijoms ir nacionaliniams ypatumams. Tam reikia subalansuoti tikslų nustatymą ir reguliavimo lankstumą. Atsižvelgiant į neatidėliotiną poreikį paspartinti perėjimą nuo iškastinio kuro prie švarios energijos, mūsų diskusijų tikslas – nustatyti tinkamą sistemą, pagal kurią būtų plėtojamas ekonomiškai efektyvus elektrifikavimas didžiausio potencialo pramonės šakose ir šalinamos galimos kliūtys.

Pramonės elektrifikavimo potencialas

Tyrimai rodo, kad tiesioginio elektrifikavimo Europoje techninis potencialas iki 2035 m. galėtų sudaryti 60–90 proc. visos pramonės sektoriaus energijos paklausos³. Šis perėjimas apima iškastiniu kuru grindžiamų procesų pakeitimą elektrinėmis alternatyvomis. Daugiau kaip 60 proc. šios paklausos jau galima patenkinti naudojant esamas technologijas, pvz., elektrinius katilus, šilumos siurblius ir elektrines lanko krosnis. Tačiau tam, kad šis potencialas būtų išnaudotas, turi būti sudarytos tinkamos reikiamos sąlygos. Tai, be kita ko, investicijos, veiksmingos paskatos ir veiksmingas elektros tinklo naudojimas bei plėtimas.

³ [Giuli, M. \(2024\): Direct electrification of industrial process heat: An assessment of technologies, potentials and future prospects for the EU, Agora Industry, 11. December.](#)

Taip pat turėtų būti dedamos papildomos pastangos spartinti inovacijas, susijusias su elektrifikuotais sprendimais aukštos temperatūros procesuose, kartu sudarant tinkamas sąlygas likusiems sunkiai elektrifikuojamiems procesams, kad būtų ekonomiškai efektyviai naudojami kiti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo būdai. Be to, elektros energija turi būti įperkamas tiekimo šaltinis pramonei ir kur, kur yra jos paklausa, kad būtų galima svarstyti elektrifikavimo galimybę. Tam reikia dėti daugiau pastangų įgyvendinant sustiprintas priemones, kuriomis didinamas elektros energijos konkurencingumas, pavyzdžiui, spartinti mažų ribinių sąnaudų vietoje sukurtų išteklių, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir branduolinės energijos, diegimą, taip pat stiprinti tinklą ir didinti kaupimo pajėgumus, kad būtų sumažintos bendros sistemos sąnaudos.

Pagrindinės elektrifikavimo diegimo sąlygos

Investicijos į elektrifikavimą ir lankstumą dažnai susijusios su didelėmis pradinėmis kapitalo sąnaudomis. Tai paprastai apima esamos įrangos ir infrastruktūros modernizavimą arba pakeitimą elektrą naudojančiomis alternatyvomis. Todėl elektrifikavimui reikalingas ir privatusis, ir viešasis finansavimas, kad būtų panaikintas investicijų deficitas ir teikiamos paskatos atitinkamo masto pramonės pertvarkai.

Neseniai priimta Švarios pramonės kurso valstybės pagalbos sistema dalinai padėjo sumažinti privačiųjų investicijų į švarias technologijas ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą riziką. Ji suteikia galimybę naudoti viešojo sektoriaus priemones, pavyzdžiui, garantijas, paskolas ir nuosavą kapitalą, siekiant pritraukti privatųjį kapitalą į projektus, kuriais spartinamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kartu išlaikant Europos pramonės konkurencingumą pasaulyje ir mažinant elektros energijos kainas.

Tikimasi, kad būsimas pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo bankas atliks pagrindinį vaidmenį sudarant palankesnes sąlygas Europos pramonei pereiti prie elektrifikuotų alternatyvų. Tikimasi, kad teikdamas nebrangias paskolas, dotacijas ir garantijas, šis bankas sumažins investicijų riziką. Kadangi sistema vystoma, vis dar reikia įvertinti, ar reikia papildomų finansinių priemonių ar paramos mechanizmų, kad būtų paspartintas įsisavinimas.

Be to, pramonės elektrifikavimo sprendimų veiklos sąnaudos yra mažesnės, kai procesai vykdomi vietoje iškastinio kuro naudojant elektros energiją. Tai didelė dalimi priklauso nuo elektros energijos ir dujų kainų skirtumo, tačiau kiti veiksniai, pavyzdžiui, lankstumas, taip pat yra svarbūs.

Nors daugelio pramonės šakų lankstumo potencialas yra ribotas, pramonės pajėgumo reaguoti į dinamiškus kainų signalus ir dalyvauti lankstaus tiekimo rinkose stiprinimas, valdant energijos suvartojimą pritaikius veiklos lankstumą, gali padėti sumažinti veiklos sąnaudas ir sukurti naujus pajamų srautus ir kartu prisidėti prie elektros energijos sistemos stabilumo bei patikimumo didinimo. Net tie pramonės sektoriai, kurie susiduria su gamybos pritaikymo iššūkiais, kad juos įveiktų, gali investuoti, pavyzdžiui, į duomenų platformas, energijos kaupiklius vietoje ar šilumos kaupimą. Šis papildomas turtas gali padėti sutrumpinti investicijų į elektrifikavimą atsipirkimo laiką.

Didelė pažanga skatinant lankstumą yra padaryta vykdant ES 2024 m. elektros energijos rinkos modelio reformą. Ja užtikrinama galimybė pramonei ir telkėjams patekti į rinką, suteikiami įgaliojimai atlikti nacionalinius lankstumo poreikių vertinimus, o pajėgumų užtikrinimo mechanizmams atveriamas kelias naudoti lanksčius neiškastinio kuro išteklius. Ja taip pat stiprinamas telkėjų vaidmuo ir skatinamos vietos lankstaus tiekimo rinkos, kad būtų šalinami tinklo suvaržymai.

Komisija turėtų peržiūrėti reglamentą iki 2026 m. birželio 30 d. Todėl yra galimybė įvertinti, ar reikia papildomų priemonių siekiant toliau didinti ekonomiškai efektyvaus pramonės elektrifikavimo ir lankstumo paskatas.

Pagrindiniai klausimai diskusijai

1. Kaip geriausiai užtikrinti tinkamą pramonės elektrifikavimo sistemą, kad galėtume remti tinkamas paskatas investuoti ir pertvarkyti gamybą, kartu leidžiant reaguoti į kainų signalus ir lanksčiai vartoti?
 2. Kuriuose sektoriuose ar pramonės šakose yra didžiausias spartaus elektrifikavimo potencialas ir kokios konkrečios priemonės turėtų būti įtrauktos į Komisijos elektrifikavimo sistemą, kad būtų remiamas pramonės elektrifikavimas?
-